

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΔΗΜΟΚΡΕΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ &
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΕΘΝΟΛΟΓΙΑΣ
Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗ 1
691 00 ΚΟΜΟΤΗΝΗ



HELLENIC REPUBLIC

DEMOCRITUS UNIVERSITY
OF THRACE

SCHOOL OF CLASSICS
& HUMANITIES
DEPARTMENT
OF HISTORY & ETHNOLOGY
1, P. TSALDARI STR.
691 00 KOMOTHNH

ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ (2018 – 2023) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΑΣ

Με βάση το σχετικό έγγραφο της Κοσμήτορος της Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του ΔΠΘ Καθηγήτριας κας Ζωής Γαβριηλίδου, ο πενταετής προγραμματισμός του ΤΙΕ προτείνεται να περιλαμβάνει τους εξής κατά τομείς στόχους, χωρίς ωστόσο αυτοί να είναι δεσμευτικοί για τις μελλοντικές αποφάσεις του Τμήματος σε επιμέρους ζητήματα, οι οποίες μπορεί να διαμορφωθούν αναλόγως των εκάστοτε αναγκών του:

1. Ανθρώπινο δυναμικό.

Α. *Καθηγητές*: Με βάση το προεδρικό διάταγμα ίδρυσης του ΤΙΕ, ο μέγιστος αριθμός καθηγητών ορίζεται στους 25. Σήμερα υπηρετούν 21 μέλη ΔΕΠ, ενώ αναμένεται ο διορισμός ενός ακόμη από τις θέσεις του 2017, και έχει αποσταλεί για προκήρυξη στο Υπουργείο μία ακόμη θέση, από την κατανομή των θέσεων του 2018.

Από την άλλη πλευρά, μέχρι το 2023 αναμένεται να έχουμε μία συνταξιοδότηση, το 2019, και ένα μέλος ΔΕΠ βρίσκεται σε μακροχρόνιες και συνεχείς αναρρωτικές άδειες.

Συνεπώς μέχρι το 2023 το Τμήμα χρειάζεται την προκήρυξη τεσσάρων νέων θέσεων, για να μπορεί να εξυπηρετήσει με επάρκεια τόσο το προπτυχιακό, όσο και το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του. Οι θέσεις αυτές προτείνεται να μοιραστούν από δύο σε κάθε κατεύθυνση (ιστορίας – εθνολογίας) του Τμήματος, αρχής γενομένης από την κατεύθυνση εθνολογίας, στην οποία διδάσκουν τόσο το υπό συνταξιοδότηση, όσο και το σε αναρρωτική άδεια μέλος ΔΕΠ.

Εφόσον επιτραπεί η προκήρυξη θέσεων συνταξιοδοτούμενων ή θέσεων η εκλογή των οποίων απέβη άγονη, αυτή θα γίνεται στην κατεύθυνση (ιστορίας ή εθνολογίας) όπου εντασσόταν η αρχική θέση, αλλά όχι απαραίτητα στο ίδιο αντικείμενο, ανάλογα με την σχετική κάθε φορά απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Β. Μέλη ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ: Στο Τμήμα υπηρετούν σήμερα δύο μέλη ΕΔΙΠ, στα Εργαστήρια Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και στο Εργαστήριο Τεχνολογίας, Έρευνας και Εφαρμογών στην Εκπαίδευση. Για να λειτουργήσουν όμως οι εργαστηριακές υποδομές και το συνολικό έργο του ΤΙΕ χρειάζονται ως το 2023 άλλες τέσσερεις τουλάχιστον θέσεις ΕΔΙΠ, σε αντικείμενα που θεραπεύονται στο Τμήμα. Αυτά μπορούν να προκύψουν με το ισχύον σήμερα καθεστώς από τους υπηρετούντες διδάκτορες στη Μέση Εκπαίδευση, και γι' αυτό πρέπει οι ειδικοί συνάδελφοι να φροντίσουν ώστε να προσελκύσουμε στο ΤΙΕ ανάλογες περιπτώσεις, εφόσον διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα.

Υπηρετούν ακόμη δύο ΕΤΕΠ. Ωστόσο, με βάση το γεγονός ότι διαθέτουμε πέντε εργαστήρια, θεωρώ ότι η πλήρης ανάπτυξη των σχετικών δραστηριοτήτων μας απαιτεί την πρόσληψη τουλάχιστον τεσσάρων ή πέντε ακόμη ΕΤΕΠ, που να προσφέρουν έργο σε αυτά. Φυσικά, αυτό μπορεί να γίνει μόνο με ανάλογες προκηρύξεις νέων θέσεων, δεδομένου ότι στα ΕΤΕΠ δεν υπάρχουν δυνατότητες μετατάξεων.

Γ. Μέλη ΕΕΠ: Σήμερα υπηρετεί στο Τμήμα ένα μέλος, που διδάσκει την ιταλική γλώσσα. Ευχής έργο θα ήταν αν είχαμε άλλη μία θέση ΕΕΠ για την παράλληλη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας, η οποία με το σύστημα των αποσπασμένων παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια ανυπέβλητα εμπόδια.

2. Οργανωτικές δομές.

Α. Τομείς: Το ζήτημα της δημιουργίας Τομέων έχει συζητηθεί και απορριφθεί από το Τμήμα, δεδομένου ότι αφενός μεν η επιστημονική πολυσυλλεκτικότητα του ΤΙΕ και ο περιορισμένος αριθμός των καθηγητών του δεν επιτρέπει την συγκρότηση των τομέων που επιστημολογικά επιβάλλεται να γίνουν με τουλάχιστον πέντε μέλη, όπως προβλέπει ο νόμος, και αφετέρου δεν υπάρχει διοικητικό προσωπικό που θα μπορούσε να υποστηρίξει γραμματειακά τους τομείς αυτούς.

Β. Εργαστήρια: Από την άλλη πλευρά, έχουμε καταλήξει σε ένα σχήμα εργαστηρίων που υποστηρίζουν το ερευνητικό και εκπαιδευτικό έργο μας:

Κατεύθυνση Εθνολογίας: Εργαστήριο Φυσικής Ανθρωπολογίας
Εργαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Κατεύθυνση Ιστορίας: Εργαστήριο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών
Εργαστήριο Νεώτερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Ιστορικής Εκπαίδευσης

Εργαστήριο Τεχνολογίας, Έρευνας και Εφαρμογών στην Εκπαίδευση

Με βάση το γεγονός ότι πρέπει να σχεδιάζουμε και να φροντίζουμε σε επίπεδο σχολής, προτείνεται στο Εργαστήριο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών να υπάρχει συνεργασία με τους βυζαντινολόγους άλλων Τμημάτων, και κατεξοχήν του ΤΕΦ, ενώ πρέπει να ιδρυθεί σε επίπεδο Σχολής και ένα Εργαστήριο Αρχαιογνωσίας, στο οποίο να εξυπηρετούνται ερευνητικά οι αρχαιογνώστες του Τμήματος, μαζί με τους αρχαιογνώστες των άλλων δύο Τμημάτων, του ΤΕΦ και του ΤΓΦΠΠΧ.

Σε σχέση με το υπό ίδρυση Εργαστήριο Έρευνας, Τεχνολογίας και Εφαρμογών στην Εκπαίδευση: (α) αναβάθμιση των υποδομών και προμήθεια

εξοπλισμού της αίθουσας Η/Υ, (β) πιστοποιημένη εκπαίδευση των φοιτητών/τριών του ΤΙΕ στις νέες τεχνολογίες, (γ) συνεργασίες με ανάλογα εργαστήρια, ερευνητικά κέντρα και ερευνητές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, (δ) συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα, (ε) κατασκευή ψηφιακής πλατφόρμας-αποθετηρίου εκπαιδευτικών σεναρίων και εκπαιδευτικού υλικού Ιστορίας, (στ) διοργάνωση σεμιναρίων και ημερίδων με σκοπό την ανάδειξη της καινοτομίας και των καλών πρακτικών στην εκπαίδευση –σύνδεση με την εκπαιδευτική κοινότητα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Γ. *Ίδρυση Πανεπιστημιακών Μουσείων*: Με βάση το νέο υπό κατασκευή κτίριο της Σχολής, καλό είναι να προβλεφθεί και η ίδρυση πανεπιστημιακών μουσείων, που θα στεγαστούν στους χώρους του, για την πληρέστερη άσκηση του εκπαιδευτικού μας έργου. Προτείνονται: *Λαογραφική Συλλογή και Μουσείο*, όπου θα στεγαστεί το λαογραφικό υλικό του ΔΠΘ, το οποίο ως Τμήμα έχουμε ήδη ψηφιοποιήσει, τεκμηριώσει και μερικής εκθέσει κατά το παρελθόν – *Μουσείο Φυσικής Ιστορίας*, κατά την παλαιότερη πρόταση του Αναπλ. Καθηγητή κ. Αντ. Μπαρτσιώκα.

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στο Εθνολογικό Μουσείο Θράκης – Αγγέλα Γιαννακίδου της Αλεξανδρούπολης. Η ιδρύτρια και διευθύντριά του κα Αγγέλα Γιαννακίδου, με συμβολαιογραφική πράξη, όρισε ότι μετά από εκείνην το Εθνολογικό Μουσείο Θράκης θα περιέλθει στο ΤΙΕ, από το οποίο και θα διευθύνεται. Η πράξη θα ισχύσει από το 2018, οπότε στον προγραμματισμό του τομέα αυτού της δράσης του ΤΙΕ πρέπει να ενταχθεί και η σύσταση σχετικής επιστημονικής επιτροπής, η οποία θα ασχοληθεί με το μουσείο. Πρόκειται για ύψιστης σημασίας ζήτημα, δεδομένης της ήδη αναγνωρισμένης αξίας του πολυβραβευμένου αυτού μουσείου, το οποίο παράλληλα λειτουργεί αρκετά ερευνητικά και μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα.

Δ. *Ίδρυση Πανεπιστημιακών Ερευνητικών Ινστιτούτων*: Ήδη τον Μάρτιο του 2017, στη διάρκεια του διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου για τους Πομάκους της Θράκης είχε συζητηθεί η ίδρυση ενός πανεπιστημιακού ερευνητικού ινστιτούτου, το οποίο μπορεί να καλύπτει όλες τις θρησκευτικές μειονότητες της Θράκης, υπό τον τίτλο *Ινστιτούτο Μελετών των Μουσουλμανικών Μειονοτήτων της Θράκης*. Με βάση την πολυσυλλεκτικότητα του ΤΙΕ στο ινστιτούτο αυτό θα μπορούσαν να συνεργαστούν καθηγητές διαφόρων ειδικοτήτων, και από τις δύο κατευθύνσεις του ΤΙΕ.

Ε. *Υποδομές και εξοπλισμός*: Τα Εργαστήρια Φυσικής Ανθρωπολογίας και Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών διαθέτουν κάποιον εξοπλισμό, αν και κατά κανόνα πρόκειται για όργανα και μηχανήματα πεπαλαιωμένα και παρωχημένα, τα οποία είτε δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε χρήζουν επισκευών, και πάντως έχουν ανάγκη από αντικατάσταση.

Ανάγκες παρουσιάζουν επίσης το Εργαστήριο Νεώτερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Ιστορικής Εκπαίδευσης, που διαθέτει σχεδόν μηδενικό εξοπλισμό – το Εργαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, του οποίου ο εξοπλισμός είναι στοιχειώδης και χρειάζεται συμπλήρωση και ανανέωση και το Εργαστήριο Τεχνολογίας, Έρευνας και Εφαρμογών στην Εκπαίδευση, που έχει τον εξοπλισμό της πρώην Αίθουσας Υπολογιστών του Τμήματος, ο οποίος όμως χρειάζεται επικαιροποίηση και συμπλήρωση, κάποτε δε και αναβάθμιση, για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις ανάγκες που η αποστολή και το έργο του Εργαστηρίου θέτουν.

Για να λυθούν τα προβλήματα αυτά σχεδιάζεται για το διάστημα 2018-2023:

- Πλήρης απογραφή του υπάρχοντος εξοπλισμού και καταγραφή των αναγκών σε ιεραρχημένο κατάλογο, ώστε η πρόσκτηση εξοπλισμού να είναι συντεταγμένη και μελετημένη, με στόχο να εξυπηρετεί τις κατά περίπτωση ερευνητικές και εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Εκμετάλλευση των σχετικών δυνατοτήτων που προσφέρει η απόκτηση εξοπλισμού μέσω ερευνητικών προγραμμάτων στα οποία συμμετέχουν μέλη του κάθε εργαστηρίου
- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων αγοράς εξοπλισμού που προσφέρει η διάθεση χρημάτων από τα αποθεματικά του ΕΛΚΕ για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος. Στο πνεύμα αυτό έχουν ήδη κατατεθεί σχετικές προτάσεις και αναμένεται η υλοποίησή τους μετά από τον σχετικό διαγωνισμό.
- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η προγραμματική σύμβαση μεταξύ ΔΠΘ και ΠΑΜ-Θ, για την απόκτηση εξοπλισμού στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ. Πρόκειται κυρίως για τον λεγόμενο «βαρύ» εξοπλισμό, κατά περιπτώσεις όμως, και με μέριμνα των διευθυντών των εργαστηρίων μπορεί να αποτελέσει εργαλείο για την απόκτηση των αναγκαίων οργάνων και μηχανημάτων.

3. Πρόγραμμα Σπουδών.

- Το ΤΙΕ διαθέτει λειτουργικό πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών, το οποίο παρά τις επιμέρους αναγκαίες αλλαγές και τροποποιήσεις συνεχίζει να είναι λειτουργικό και αντιπροσωπευτικό της επιστημονικής φυσιογνωμίας του Τμήματος.
- Βασική αρχή που χρειάζεται ενίσχυση είναι η συγκρότηση και λειτουργία του προγράμματος σε σχέση και με τα άλλα δύο Τμήματα της ΣΚΑΣ, στο πλαίσιο αυτού που θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε συνέργειες μεταξύ των Τμημάτων, και προς την παγίωση των οποίων, σε κλίμα αμοιβαιότητας, πολλά ακόμη βήματα μένουν να γίνουν. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται κεντρικός σχεδιασμός, ώστε να μην προκηρύσσονται όμοιες ειδικότητες σε διαφορετικά τμήματα της ΣΚΑΣ, αλλά οι ανάγκες να εξυπηρετούνται στα πλαίσια αναλόγων μαθημάτων άλλων Τμημάτων. Για παράδειγμα, στο ΤΙΕ δεν διδάσκονται πλέον φιλολογικά μαθήματα, καθώς οι φοιτητές που τα παρακολουθούν εντάσσονται σε ανάλογα μαθήματα καθηγητών του ΤΕΦ. Με τον τρόπο αυτό θα γίνει οικονομία δυνάμεων και πόρων.
- Σε επίπεδο ΠΜΣ, διαθέτουμε ήδη ένα του Τμήματος, σχετικό με την τοπική ιστορία, και ένα διατμηματικό, με το Τμήμα Ιατρικής του ΑΠΘ, σχετικό με την ιστορία της ιατρικής και την βιολογική ανθρωπολογία.
- Σε επίπεδο Erasmus προγραμματίζεται η σύναψη συμφωνιών με περισσότερα Τμήματα, κυρίως στην περιοχή της Νοτιοανατολικής και της Δυτικής Ευρώπης, προς τις οποίες στρέφεται ερευνητικά το Τμήμα. Σχεδιάζεται ως το 2023 σταδιακά να έχουν υπογραφεί ακόμη πέντε

σχετικές συμφωνίες με πανεπιστήμια της Τουρκίας, της Ρουμανίας, της Βουλγαρίας, της Γερμανίας και της Ισπανίας.

- Επίσης μέχρι το 2023 σχεδιάζεται ανάπτυξη τόσο του προγράμματος διδακτορικών σπουδών, με βάση τον κανονισμό του Τμήματος ο οποίος έχει ήδη εγκριθεί και δημοσιευθεί σε ΦΕΚ, όσο και του προγράμματος μεταδιδακτορικών σπουδών, με βάση τον αντίστοιχο κανονισμό του ΔΠΘ. Αυτό γίνεται με την ανάληψη και αποδοχή της παρακολούθησης υποψηφίων διδασκτόρων και μεταδιδασκτόρων, σύμφωνα με όσο προβλέπονται από τους κανονισμούς αυτούς, συντεταγμένα, με βάση τα γνωστικά αντικείμενα των μελών ΔΕΠ, αλλά και τις επιστήμες και τα αντικείμενα που θεραπεύονται στο Τμήμα.

4. Έρευνα.

Πολλά μέλη του ΤΙΕ, είτε μεμονωμένα είτε σε συνεργασίες μεταξύ τους, έχουν αναλάβει ως επιστημονικά υπεύθυνοι ή συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα, σε πανελλήνιο και διεθνές επίπεδο. Ωστόσο δεν έχει ακόμη επαρκώς καλλιεργηθεί το επίπεδο των σχετικών συνεργασιών, παρά το γεγονός ότι αφενός μεν η σύνταξη του επετειακού επιστημονικού τόμου για τα 25 χρόνια του ΤΙΕ και αφετέρου η από κοινού συμμετοχή μελών ΔΕΠ σε κοινές ερευνητικές προσπάθειες (τόμος για τα θρησκευτικά μνημεία της Ροδόπης, τόμος για την ιστορία και τον πολιτισμό της Κομοτηνής και της περιοχής της κ.λπ.) έχουν ενισχύσει την ιδέα και την πρακτική της ανάπτυξης κοινών ερευνητικών έργων.

Για το διάστημα 2018 – 2013 προγραμματίζονται:

- Η ενίσχυση της ιδέας και της πρακτικής της συνέργειας των μελών του Τμήματος, η οποία θα αναδείξει την επιστημονική του φυσιογνωμία, αλλά και τις δυνατότητες συνολικών και ολιστικών επιστημονικών προσεγγίσεων και ερευνητικών προσπαθειών, μέσω των διαφόρων ειδικοτήτων που αυτό διαθέτει.
- Η διεκδίκηση ερευνητικών προγραμμάτων και πόρων από δέσμες προγραμμάτων (π.χ. στα πλαίσια του ΕΣΠΑ) ή από ιδρύματα που ενισχύουν την έρευνα, προκηρύσσοντας ερευνητικά έργα (π.χ. Ίδρυμα Λάτση, Ίδρυμα Λεβέντη κ.λπ.).
- Ο σχεδιασμός και η υποβολή κοινών ερευνητικών προγραμμάτων με τη συνεργασία δύο τουλάχιστον Εργαστηρίων του Τμήματος, με το ανάλογο ερευνητικό προσωπικό καθενός.
- Ο σχεδιασμός και η υποβολή κοινών ερευνητικών προγραμμάτων με τη συνεργασία με τα άλλα Τμήματα της Σχολής, ώστε να αναδειχθεί το ερευνητικό πρόσωπο και η ερευνητική και επιστημονική δυναμική της ΣΚΑΣ. Ειδικότερα προτείνεται ο σχεδιασμός διεπιστημονικών και διαθεματικών ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα εμπλέκουν μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ, υποψήφιους διδάκτορες, μεταδιδακτορικούς ερευνητές, μεταπτυχιακούς και προπτυχιακούς φοιτητές των τμημάτων της Σχολής.

- Συναφής με την έρευνα είναι και ο τομέας των εκδόσεων. Ήδη το 2018 εκδόθηκε ο αφιερωματικός τόμος για τα 25 χρόνια λειτουργίας του ΤΙΕ, με μελέτες γραμμένες από το επιστημονικό προσωπικό του Τμήματος, οι οποίες διασαφηνίζουν την επιστημονική του φυσιογνωμία. Επίσης το 2019 αναμένεται να είναι έτοιμος ο πρώτος τόμος του επιστημονικού περιοδικού που ιδρύθηκε από το ΤΙΕ, και το οποίο θα εκδίδεται στα ελληνικά και τα αγγλικά, με τον τίτλο *Journal of Historical and Anthropological Research / Δελτίο Ιστορικών και Ανθρωπολογικών Ερευνών*, υπό την διεύθυνση επιστημονικής επιτροπής από καθηγητές του ΤΙΕ.

5. Εκπαιδευτικοί στόχοι.

Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος λειτουργεί ικανοποιητικά, όπως δείχνουν και τα αποτελέσματα της ετήσιας αξιολόγησης, αλλά και της εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος, ενώ το ΤΙΕ διαθέτει και πιστοποιημένο πρόγραμμα χορήγησης πιστοποιητικού παιδαγωγικής κατάρτισης, Ωστόσο το διδακτικό έργο μπορεί να βελτιωθεί, με βάση και τα συμπεράσματα της εξαγωγής μαθησιακών αποτελεσμάτων, στα πλαίσια του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, που το ΤΙΕ εφαρμόζει από το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017. Για την βελτίωσή του εκπαιδευτικού έργου προγραμματίζεται στο διάστημα 2018-2023 να γίνουν τα εξής:

- Ανάπτυξη του εκπαιδευτικού έργου με βάση και τις δυνατότητες που θα παρέχουν οι νέες κτιριακές εγκαταστάσεις της ΣΚΑΣ, στο υπό κατασκευή κτίριο της πανεπιστημιούπολης Κομοτηνής.
- Ενίσχυση της πρακτικής άσκησης, τόσο στα πλαίσια του ΕΣΠΑ όσο και στα πλαίσια επιμέρους μαθημάτων, ώστε οι φοιτητές να έχουν πείρα εργασίας σε αρχαία, βιβλιοθήκες και μουσεία.
- Ειδική άσκηση των φοιτητών σε λαογραφικά και εθνολογικά μουσεία. Ιδιαίτερος επισημαίνεται το γεγονός ότι η κα Αγγέλα Γιαννακίδου, με συμβολαιογραφική πράξη, όρισε ότι μετά από εκείνην το Εθνολογικό Μουσείο Θράκης – Αγγέλα Γιαννακίδου της Αλεξανδρούπολης θα περιέλθει στο ΤΙΕ, από το οποίο και θα διευθύνεται. Στο μουσείο λοιπόν αυτό οι φοιτητές μας πρόκειται να ασκούνται πρακτικά από το 2018 κ.εξ.
- Πραγματοποίηση εκπαιδευτικών εκδρομών σε πόλεις, μνημεία και μουσεία της Θράκης και της ευρύτερης περιοχής της ΠΑΜ-Θ, με σκοπό την επίσκεψή τους και την επί τόπου εκπαίδευση των φοιτητών. Ο θεσμός έχει ατονήσει λόγω της γενικότερης κρίσης, και πρόκειται το ΤΙΕ από το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 να επαναδραστηριοποιηθεί προς την κατεύθυνση αυτή.

6. Εξωστρέφεια και διατμηματικές, διεπιστημονικές και δια-ιδρυματικές συνεργασίες

Από το έτος 2010 και μετά το ΤΙΕ είναι σαφώς προσανατολισμένο στην εξωστρέφεια και σε κάθε είδους συνεργασίες. Το πλαίσιο αυτό, στα πλαίσια της πρακτικής της σύνδεσης με την τοπική κοινωνία – υπό τον αποκλειστικό όρο βεβαίως ότι η σχέση αυτή θα είναι ανταποδοτική καθώς παρατηρεί η έκθεση εξωτερικής

αξιολόγησης του ΔΠΘ, αλλιώς θα διακόπτεται – και της κοινωνικής λογοδοσίας, προγραμματίζονται για το διάστημα 2018-2023 οι ακόλουθες δράσεις:

- Σύναψη περισσότερων πρωτοκόλλων και μνημονίων συνεργασίας. Ήδη το ΤΙΕ διαθέτει ανάλογες προγραμματικές συμβάσεις με την Ακαδημία Επιστημών του Βελιγραδίου, με την Ακαδημία Επιστημών της Σόφιας, με την Ακαδημία Λαϊκού Πολιτισμού Βόλου, με το Πολιτιστικό Ίδρυμα του Ομίλου Πειραιώς, με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, με την Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης κ.λπ. Προγραμματίζεται η σύναψη αναλόγων πρωτοκόλλων συνεργασίας με ερευνητικά κέντρα και πανεπιστημιακά ιδρύματα της ημεδαπής και της αλλοδαπής στην Αυστρία, Ισπανία, Ρουμανία και Ρωσία.
- Πρόκειται να συνεχιστεί η διοργάνωση επιστημονικών ημερίδων και πανελληνίων και διεθνών επιστημονικών συνεδρίων, η οποία εγκαινιάστηκε από το 2011. Ήδη για το 2018 έχουν προγραμματιστεί πέντε συνέδρια, σε αντικείμενα της ιστορίας, της λαογραφίας και της ανθρωπολογίας (για το λαϊκό μυθιστόρημα, την προφορική ιστορία, τον τουρισμό, την ευρωπαϊκή ιστορία, τις ελληνοβουλγαρικές σχέσεις κ.λπ.). Επίσης για το άμεσο μέλλον σχεδιάζονται, στον τομέα αυτό ανάλογες δράσεις (π.χ. πραγματοποίηση πανελλήνιου συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή και προσωρινό τίτλο: «Καπνός: οι πολλαπλές όψεις ενός ιστορικού φαινομένου» τον Δεκέμβριο του 2018 στην Καβάλα. Την επιστημονική και οργανωτική ευθύνη θα έχουν (α) το Ινστιτούτο Κοινωνικών Κινημάτων & Ιστορίας Καπνού (IKKIK), (β) η Ελληνική Εταιρεία Οικονομικής Ιστορίας, (γ) το Duke University του Durham των ΗΠΑ και (δ) η Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του ΔΠΘ - πραγματοποίηση σε συνεργασία με το διεθνές κέντρο για την εκπαίδευση για το Ολοκαύτωμα YAD VASHEM σεμιναρίου, το οποίο θα απευθύνεται στους φοιτητές και φοιτήτριες του ΤΙΕ και ενδεχομένως και των υπόλοιπων τμημάτων της Σχολής (ακαδημαϊκό έτος 2018-19) - πραγματοποίηση πανελλήνιου ή (και) διεθνούς συνεδρίου για την Ιστορική Εκπαίδευση μέσα στην επόμενη τετραετία). Πρόκειται για μια πρακτική που προβάλλει την ερευνητική εργασία που γίνεται στο ΤΙΕ, και η οποία θα συνεχιστεί με δράσεις που ήδη προγραμματίζονται.
- Επίσης πρόκειται να συνεχιστεί η πολιτική της απονομής του τίτλου του επίτιμου διδάκτορα σε επιφανείς επιστήμονες της Ελλάδας και του εξωτερικού, και μάλιστα σε αντικείμενα που σχετίζονται με το γενικότερο έργο και την επιστημονική φυσιογνωμία του ΤΙΕ. Πρόκειται, πέρα από την απόδοση οφειλόμενης τιμής, για έναν τρόπο άσκησης ακαδημαϊκής πολιτικής και σύναψης στρατηγικής σημασίας συνεργασιών, που συμβάλλει σημαντικά στην εξωστρέφεια του Τμήματος και στην προβολή του έργου του μέσα και έξω από τα σύνορα της πατρίδας μας.
- Συνέχιση της συνεργασίας με το Συμβούλιο της Ευρώπης τόσο στο πλαίσιο της αξιοποίησης της εκπαιδευτικής ιστοσελίδας ιστορίας, που ήδη δημιουργήσαμε, όσο και στο νέο project που σχεδιάζεται.

7. Συμπερασματικές σκέψεις και διαπιστώσεις.

Τελειώνοντας, πρέπει να διατυπωθούν ορισμένες συμπερασματικές σκέψεις, δεδομένου ότι ο προγραμματισμός του ΤΙΕ πρέπει να ενταχθεί στο υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, κάτι που δεν βοηθά πάντοτε την ουσιαστική επιστημονική, ερευνητική και εκπαιδευτική διαδικασία, λόγω των γραφειοκρατικών προβλημάτων που ενίοτε θέτει, και τα οποία κάποτε είναι ανυπέρβλητα ή δυσχερέστατα στη αντιμετώπισή τους, αν και απολύτως παράλογα ή εξωπραγματικά, σε σχέση με την ενεστώσα κατάσταση:

- Ο προγραμματισμός της ανάπτυξης ενός Τμήματος σχετίζεται άμεσα με το ζήτημα της χρηματοδότησής του. Ο προϋπολογισμός του ΤΙΕ από 74.000 το 2009 έπεσε στις 4000 το 2010, για να φτάσει σήμερα στις 12.000. Παραλλήλως όμως, ο τρόπος απορρόφησης των κονδυλίων αυτών που έχει επιβληθεί από τις κρατικές δομές, αφενός μεν δυσκολεύει την ορθολογιστική χρήση τους, αφετέρου δε καταλήγει, δια της μαζικοποίησης των σχετικών διαγωνισμών που γίνονται από την διοίκηση του ΔΠΘ, σε μιας μορφής σπατάλη, η οποία παραλλήλως δεν εξυπηρετεί τις ερευνητικές ανάγκες, καθώς πρέπει η διοίκηση κάθε Τμήματος κυριολεκτικά να μαντεύει από τον Μάρτιο τις ανάγκες που θα προκύψουν μέχρι το τέλος κάθε χρόνου.
- Τα Τμήματα έχουν δική τους επιστημονική και εκπαιδευτική φυσιογνωμία. Στο πλαίσιο αυτό, η κοινή και εν πολλοίς κανονιστική μορφή επιμέρους εκδηλώσεων, όπως οι κανονισμοί διδακτορικών σπουδών, οι κανονισμοί των ΠΜΣ κ.λπ. που ουσιαστικά προωθείται από την διοίκηση του πανεπιστημίου χωρίς να επιβάλλεται από το νόμο, δεν συμβάλλει στην ανάδειξη της φυσιογνωμίας και των ιδιαιτεροτήτων του ΤΙΕ και ευρύτερα της ΣΚΑΣ.
- Σε τελική ανάλυση, το μεγάλο ζητούμενο για να υπάρχει η δυνατότητα εφαρμογής παρόμοιων προγραμματισμών, και αυτοί να μην μένουν απλές «ασκήσεις επί χάρτου» είναι η ενίσχυση, ενίοτε δε η ανάκτηση και η αναδόμηση, της αυτοδιοίκησης Τμημάτων, Σχολών και ΑΕΙ, όχι ως εξαγγελίες ή αυτονόητες διαπιστώσεις, αλλά εν τοις πράγμασι. Κι αυτό επειδή αφενός μεν η συχνά άκριτα επιδιωκόμενη ομοιομορφία σε ζητήματα, τμήματα, επιστήμες και κλάδους εντελώς διαφορετικούς ως προς την ουσία και τα επιστημολογικά τους χαρακτηριστικά, και αφετέρου η τάση να αντιμετωπίζονται από τις κρατικές δομές οι καθηγητές των ΑΕΙ ως εν δυνάμει παραβάτες του νόμου, έχουν οδηγήσει σε έναν τυπολατρικό φορμαλισμό εντός του οποίου πνίγεται και χάνεται η ουσία των πραγμάτων.